Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ГРУДНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 12, 1956. No. 238. VOL. LXIII.

МІЖНАРОДНИЙ МОНЕТАРНИЙ ФОНД ДАЄ БРИТАНІЇ БІЛЬЙОНОВИЙ КРЕДИТ

ПОТРІБНА НЕГАЙНА АКЦІЯ ДЛЯ ПІДТРИМКИ АНГЛІЙСЬКОЇ ВАЛЮТИ

Вашингтон. — Міжнародний Монетарний Фонд вирішив 10-го грудня дати Англії кредит в сумі 1,300,000,000 долярів, щоб збільшити довір'я до англійського фунта та припинити поглиблювання англійської кризи. Без цієї позички Англія знаходилася в дуже критичному економічному становищі, бо грозила поважна девальвація фунта, яка могла б була викликати замішання між іншими валютами внаслідок торгів на світовому ринку. Директор Міжнародного Монетарного Фонду заявив, що ця позичка дається на те, щоб Англія могла втримати свою валюту на теперішній висоті, а представник англійського уряду пообіцяв, що не буде девальвації фунта. Згідно з умовою позички Англія негайно дістане з Міжнародного Монетарного Фонду суму 561,470,000 долярів, які скріплять англійські монетарні резерви. Згідно з умовою позички Англія зможе впродовж найближчих 12-ох місяців набути за фунти стерлінгів валют тих держав, які є членом Міжнародного Монетарного Фонду. Цей фонд засновано в 1945 році для втримання висоти валюти тих держав, які є його членами. Англія тоді вложила до нього суму 1,300,000,000 долярів. Фонд мав 44 члени під час його заснування. Ця позичка не матиме жадного впливу на бюджет або податки ЗДА. Сума 1,300,000,000 долярів — це найбільший кредит, який досі признано будь-якій країні.

Канадійський прем'єр Ст. Лоран гостем Айзенгавера

Оґеста, Джорджія. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті повідомив, що 11-го грудня прибуде до Оґести канадійський прем'єр Луїс Ст. Лоран із своїм найстаршим сином Ренолтом і своєю донькою панею Буш-Філд. Гаґерті заявив, що це буде чисто товариська візита, і під час неї не будуть поружувати проблеми закордонної політики. Канадійський прем'єр відпочивав в Форті Лодердейл на Флориді, і президент Айзенгавер запросив його до себе на ґольфа. Після привітання канадійських гостей на летовищі, вони переїдуть до Крайового Ґольфового Клюбу, де тепер пебуває Президент із дружиною. Айзенгавер плянує виїхати з Оґести в середу або в четвер цього тижня.

Департамент скарбу проти зменшення податків в 1958 році

Вашингтон. — Окремий дорадник департаменту скарбу в податкових справах Ден Труп Смит 10-го грудня зізнавав на підкомісії способів і метод в Палаті Репрезентантів і заявив, що в урядовому бюджетовому проєкті „немає місця" на зменшення прибуткових особистих або корпораційних податків. Вже давніше представник уряду заявив був, що уряд домагатиметься, щоб Конґрес припинив автоматичне зменшення податків від продажу і податків від корпорацій, яке мало б почати діяти з днем 1-го квітня 1957 року. Тепер дорадник Смит заявив, що в фінансовому році, який починається 1-го липня 1957 року, взагалі не можна думати про жадне зменшення податків. „Наскільки я знаю, немає найменшої причини проєктувати зменшення яких-будь податків, бо це спричинило б зменшення потрібних державній скарбниці прибутків." — заявив Смит.

„1957 рік буде ще кращий від 1956" — передбачають підприємці

Вашингтон. — Торговельна Палата ЗДА зорганізувала Конференцію підприємців, на якій обговорювали вигляди американської економіки в 1957-ому році. Представники 12-ох головних промислів в цій країні передбачають, що „загально 1957 рік буде кращий в порівнянні з 1956 роком, хоч деякі знаки вказують на те, що економічна звишка заломлюється." Економіст Торговельної Палати д-р Емерсон П. Шмідт повідомляє, що передбачення підприємців можна б зібрати в таких пунктах: 1. Мають бути вищі ціни на деякі харчі, доми, сталь, радіові апарати і, можливо, телевізори. 2 Краще мають розвиватися ті підприємства, які продукують фармерське приладдя та матеріяли для будови домів. 3. Дуже незначне збільшення фармерських прибутків. 4. Мають продати понад 6 мільйонів авт (цього року — 5,8 мільйона). 5. Не передбачається поширення підприємств. Д-р Шмідт заявив, що „економіка в 1957-му році залежатиме від подій на Середньому Сході і в Східній Европі."

В АМЕРИЦІ

● Ще й досі 100 з усіх 1,000 кандидатів на конґресменів не склали звіту конґресовому урядовцеві, скільки вони зібрали і скільки видали на виборчу кампанію в цьому році, хоч це повинні були зробити протягом 10 днів після виборів. За це вони можуть буди покарані однорічним ув'язненням, або 1,000-доляровою гривною.

● На зборах дентистів у Ню Йорку ствердженo, що 90 відсотків жителів ЗДА потребують лікування зубів. Цей стан зановотoвано на основі статистики рекрутів при летунстві. З оглянених 19,169 рекрутів тільки 10 відсотків мало здорові зуби.

● Директор бюджету Ню Йорку Абрагам Д. Бім повідомляє, що бюджет цього найбільшого в світі міста у 1957—1958 році виноситиме трохи менше як два більйони долярів: 1,853,-629,593 доляри. Він заявив, що Міська управа не передбачає збільшення податків.

● Демократичний конґресмен із Брукляну, Н. Й., Еменюел Селлер об'їхав держави Південної та Середущої Америки, де інтервеніював в справі допущення мадярських утікачів. Він заявив, що Бразилія, Арґентина, Уруґвай, Чіле, Перу, Еквадор, Колюмбія, Панама і Мехіко погодилися прийняти кожна від 1,000 до 3,000 утікачів.

● Автобус, що їхав до Меделіну, Колюмбія, впав у пропасть 150 стіп завглибшки. З 35 пасажирів 12 згинули, а 23 поранені.

● У зв'язку з виставкою авт, яка відбувається в нюйоркському „Колізеумі", часописи пригадують, що перша автомобільна виставка відбулася в Ню Йорку 1900 року, коли випродуковано всіх авт лише 4,192. Часописи твердили тоді, що немає великої різниці в їзді автом і кіньми, що авта надто дорогі і що „автомобільна індустрія впродовж однієї ночі виросла на велитня".

● Сейсмографічна станція Каліфорнійського університету занотувала сильний землетрус на Алеутських островах, який тривав дві години.

„Американська атомова зброя втримує мир у світі", — заявляє Гаролд С. Венс

Ню Йорк, Н. Й. — Член Комісії Атомової Енергії Гаролд С. Венс промовляв на прийнятті Клюбу Нотр Дам в готелі „Вальдорф-Асторія" і заявив, що „найбільший фактор, який не допускає до вибуху третьої світової війни — те, що ми маємо атомову зброю, якою можемо покористуватися на випадок потреби". Венс висловив надію, що прийде день, коли можна буде поставити поза законом продукцію, посідання і користування атомовою бомбою. Але це може статися аж тоді, коли знайдеться якийсь інший засіб, який з таким самим наслідком втримував би мир у світі, як робить тепер атомова бомба. Поки цього не буде, ЗДА „мусять продовжувати продукцію бомб, уліпшувати їх, збільшувати страх перед ними, бо він є єдиним ручителем миру в світі".

ЗДА протестують проти поліційної облоги амбасади в Празі

Прага, Чехословаччина. — Уряд З'єдинених Держав склав формальний дипломатичний протест проти поліційної облоги американської амбасади в столиці сателітської Чехословаччини та поліційного терору проти відвідувачів тієї амбасади. Формальну ноту протесту передав амбасадор Алексіс Джансон чеському міністерству закордонних справ минулої п'ятниці. Нота протестує проти того, що комуністична чехословацька влада поставила біля американської амбасади чотирьох поліцаїв, які зупиняють усіх відвідувачів до амбасади, записують їхні імена й адреси та на місці переводять допити на тему цілей відвідин в амбасаді, тероризуючи в той спосіб відвідувачів. Подібну поліційну облогу встановлено теж біля амбасад інших вільних країн. Ця акція поважно обмежила відвідини чехів в американській та інших амбасадах, бо кожний боїться підозрінь у „шпигунстві". На американський протест празький уряд ще досі не відповів.

Президент не хоче збільшити мита на імпортовану рибу

Оґеста, Джорджія. — Президент Айзенгавер заявив, що він і надалі противиться тому, щоб збільшувати мито на імпортовані товари, головним чином тоді, коли йде про товари, довожувані з заприязнених країн. Внаслідок цього Президент відкинув одноголосну рекомендацію Тарифової Комісії, яка рекомендувала збільшення мита на імпортовані з Канади, Ісляндії і Норвеґії риб'ячі філе. Це мито проєктували збільшити не більш як на цент від фунта. Коли б це сталося, то зменшився б експорт риби із тих країн, і внаслідок цього погіршилася б економічна ситуація в них. Президент стоїть на тому становищі, що не можна до цього доводити, бо Ісляндія свій бюджет основує на експорті риби, а та країна є союзником ЗДА, які там тримають свої військові бази.

Не знайдено канадійського літака, який пропав із 62 особами

Ванкувер, Б. К., Канада. — 17 літаків шукали цілий день за пасажирським літаком, який пропав ще 9-го грудня разом із 62 особами, — трьома членами залоги та 59 пасажирами. Цей літак летів із Ванкуверу до Калґарі і Східної Канади і з нього повідомляли, що зіпсувався один мотор і вибухла пожежа. Пізніше не було жадного сліду з цього літака, і цілоденні пошукування не дали жадних вислідів. Між пасажирами було 8 американських громадян, в тому чотири спортовці. Між оголошеними прізвищами пасажирів є два прізвища, які могли б бути українськими: панна С. Литовченко з Калґарі та Сирник із Рей Редвотер, Алта. Якщо всі особи на цьому літаку згинули то це була б найбільша летунська катастрофа в історії Канади.

В президентських виборах віддали рекордово високе число голосів — 61,651,385

Вашингтон. — Юнайтед Пресс підрахувала, що цього року віддали американські виборці рекордово високе число голосів — 61,651,385, на 99,466 більше як в 1952 році. Це число може ще дещо змінитися, бо бракує повних виборчих вислідів із трьох стейтів: Каліфорнії, Арізони і Ровд Айленд (голоси неприсутніх). Айзенгавер цього року дістав найбільше досі число голосів в американській історії — 35,309,999, а в 1952 році — 33,937,252. Стівенсон (1956) — 25,897,891, а 1952 року — 27,314,992. Інші кандидати — 383,495 (1956) і 299,675 (1952). Всіх управнених до голосування було в цьому році — 102,743,000, а в 1952 році — 98,133,000.

В Ню Йорку відмовляються винайняти комуністам залю на партійну конвенцію

Ню Йорк, Н. Й. — Американська Комуністична партія має відбути свою конвенцію в днях від 9-12 лютого 1957 року, але 20 власників заль і готелів відмовилися винайняти на це комуністам залю. Передбачають, що в цій конвенції мало б взяти участь коло 600 делеґатів, якщо число членів тієї партії виносить між 20.000 і 25.000 членів. Та самі комуністи сподіваються, що на конвенцію прибуде тільки коло 320 делеґатів з огляду на фінансові труднощі. На кошти цієї конвенції кожний затруднений член партії мав би дати 2 доляри, а безробітний 50 центів. Попередня конвенція Комуністичної партії відбулася в 1950 році під час війни в Кореї. Самі комуністи відчувають, що їхня „популярність" навіть між власними членами змаліла внаслідок смерти Сталіна та внаслідок того терору, який застосували московські комуністи в Мадярщині і який відкриває перед культурним світом дійсні методи „комуністичної влади".

В Клінтоні відбувається нормальне навчання

Клінтон, Теннессі. — В Клінтоні знову відбувається нормальне навчання після того, як суд має покарати тих, які противилися тому, щоб чорні діти навчалися разом із дітьми білих батьків. Досі заарештовано 16 осіб за намагання викликати заворушення між населенням і учнями. В понеділок 10-го грудня учні вернулися до відкритої школи, до якої ходить і 8 кольорових учнів поруч 700 білих.

ЛАДЖ НАТАВРОВУЄ СОВЄТСЬКУ БРУТАЛЬНІСТЬ

Під час останньої сесії Об'єднаних Націй представник ЗДА до ОН Генрі Кебот Ладж, мол., натаврував гостро брутальну совєтську аґресію проти Мадярщини. На фото: Ладж нараджується перед своїм виступом з членом британської делеґації до ОН панею Волтер Еліот.

МОСКВА ПРАКТИКУЄ ГІТЛЕРІВСЬКУ ПОЛІТИКУ В МАДЯРЩИНІ — ТВЕРДИТЬ ЛАДЖ В ОН

Об'єднані Нації. — Совєтська інтервенція в Мадярщині, це те саме, що практикував Гітлер у відношенні до малих країн — твердив Генрі Кабот Ладж, американський представник в Об'єднаних Націях, забираючи слово в дебатах над резолюцією, яку запропонувало 17 країн та яка засуджує Москву за події в Мадярщині. „Це є те саме, що діялось за Сталіна і що діється за Хрущова і в цьому, що робить Совєтський Союз сьогодні, немає засадничої різниці з тим, що робила націстична Німеччина в свому часі" — твердив амбасадор Ладж, рекомендуючи ухвалу резолюції із засудом Москви за її розбишацьку політику в Мадярщині. Тим часом Індія і три інші азійські країни: Бірма, Цейлон та Індонезія, внесли другу резолюцію, в якій немає виразного засуду Москви за події в Мадярщині, натомість є пропозиції, щоб генеральний секретар ОН, Даґ Гаммершилд „негайно" виїхав до Москви та „обговорив" можливість відклику совєтських військ з Мадярщини. Резолюція, яку запропонували ЗДА і 16 інших країн засуджує Москву за те, що вона своїм поступуванням відносно Мадярщини порушила чартер ОН. Амбасадор Ладж у своєму виступі згадав ще про схвалені вже досі в ОН резолюції в справі Мадярщини, які з черги були цілком зіґноровані Москвою. Совєтський представник Кузнецов, відповідаючи на заяви Ладжа та інших представників, гостро напастував їх за те, що вони хочуть заставити Об'єднані Нації „встрявати у внутрішні справи Мадярщини" та обвинувачував Радіо „Вільна Европа", вдержуване за добровільні пожертви американців, що воно є „центром шпигунства".

Доллес конферував з Лойдом і з Піно

Париж. — Напередодні конференції держав НАТО, що почалася в Парижі у вівторок, дня 11-го грудня, державний секретар ЗДА Джан Фостер Доллес відбув наради з секретарем для закордонних справ Великої Британії Селвином Ллойдом та з міністром закордонних справ Франції Крістіяном Піно. З Ллойдом конферував Доллес півтори години і з Піно дві години. Доллес мав заявити керівникам закордонної політики Англії та Франції, що З'єдинені Держави Америки зроблять із свого боку всі заходи для якнайскорішого урухомлення комунікації на Суезькому каналі і для полагоди справи цього каналу, згідно з принципами міжнародної контролі, прийнятими Радою Безпеки ОН. В політичних колах думають, що полагода цих справ є найпершою конечністю в сучасній ситуації і передумовою поліпшення взаємин між державами Північно - Атлантійського пакту. Після відбутих нарад з Доллесом міністри закордонних справ Англії та Франції, Ллойд і Піно, заявили, що наради ці проходили дуже задовільно. Зокрема Піно підкреслив, що З'єдинені Держави намагаються поховати всі існуючі розбіжності і вернутися до давніших нормальних взаємин із Францією. Офіційних комунікатів про вислід цих нарад досі неопубліковано, все ж таки, як виходить з дотеперішніх розмов і натяків, немає великих надій на відбуття окремої конференції трьох великодержав для полагоди всіх спірних справ. В конференції держав НАТО, що почалася у вівторок цього тижня, беруть участь міністри закордонних справ, міністри оборони і міністри фінансів 15 держав.

Єгипетський уряд далі депортує британців і французів з Єгипту

Цюріх. — Французький дипломат д-р Макс Кеніґ, що репрезентує перед єгипетським урядом інтереси Великої Британії та Франції, заявив, що єгипетський уряд продовжує акцію депортування британців і французів з єгипетської території. Д-р Кеніґ прибув до Цюріху спеціяльно з тією метою, щоб відбути наради з швайцарським урядом в справі пропонованих Великою Британією і Францією заходів щодо припинення цієї єгипетської депортаційної акції. Кеніґ впевнив репортерів, що єгипетський уряд не видав ніякого декрету про депортування британців і французів з Єгипту й обіцяв, що такий декрет не буде виданий. Все ж таки він підтвердив, що індивідуальні депортації відбуваються безупину і що водночас із цим єгипетська влада конфіскує приватну власність і банкові вклади британських і французьких громадян. Міністерство внутрішніх справ Єгипту підтвердило, що з Єгипту, де проживає 18 тисяч британців і французів, виселено досі вже 1,452 особи. Водночас із цим єгипетський уряд намагається виселити 280 бездержавних жидів. Яких 120 жидів перебуває в єгипетських тюрмах з огляду на державну безпеку.

КРИВАВИМ ТЕРОРОМ НАМАГАЄТЬСЯ МОСКВА ЗЛАМАТИ СПРОТИВ МАДЯРСЬКОГО РОБІТНИЦТВА

Відень. — Проголошення генерального страйку мадярських робітників встановленого на вівторок 11 грудня й уведення наставленим Москвою урядом Кадара вийняткового стану в усій Мадярщині привело знову до кривавих заворушень і сутичок і до нової хвилі посиленого комуністичного терору в цій країні. Згідно з повідомленням з Беоґраду, під час заворушень копальняних робітників у Сальґотаріян згинуло від куль комуністичної поліції 80 осіб. Такі ж самі заворушення мали відбутися в інших містах північної Мадярщини. Не зважаючи на заборону урядом Кадара страйку і на всі заклики комуністичного радіо, щоб робітники не йшли на „очевидне самогубство", в багатьох місцевостях страйк таки почався. Не помогло й те, що комуністи припинили на цей день увесь телефонічний зв'язок між Будапештом і провінцією, ні те, що уряд загрозив кривавими репресіями, ні вкінці те, що останніми днями ув'язнено 137 провідних членів робітничих рад. Як повідомляють з Будапешту, туди мав прибути знову совєтський віце-прем'єр Георгій Маленков, щоб допомогти Кадарові зліквідувати спротив робітництва. Совєтські танки і поліційні патрулі пообсаджували всі дороги і вузлові стації і перевіряють документи всіх прохожих і подорожніх, шукаючи водночас у кожного за зброєю чи за протикомуністичною літературою. Проголошений Центральною Робітничою Радою Будапешту генеральний 48-годинний страйк звернений проти антинародних й антиробітничих дій уряду Кадара. Як повідомляють з Москви, совєтська преса, яка досі кожного дня сповіщала, що ситуація на Мадярщині кращає і що життя там нормалізується, подала обережне повідомлення про введення вийняткового стану на Мадярщині і водночас із цим почала атакувати мадярські робітничі ради, мовляв, до них прокралися різні злочинні елементи, які перешкоджують в нормалізації життя в країні. Так само атакувала совєтська преса уряд Імре Надя напередодні своєї збройної інтервенції в днях 4 листопада ц. р.

ПОЛЯКИ ДЕМОНСТРУЮТЬ В КОРИСТЬ МАДЯРІВ

У вівторок, 11-го грудня, американські радіовисильні подали повідомлення пресових аґенцій про величезну демонстрацію, яку влаштували польські робітники і студенти в Щеціні (Штеттін) в користь мадярських повстанців. У демонстрації мали взяти участь тисячі народу. Подібні демонстрації мали відбутись і продовжуватися в ряді інших міст.

ОН згадують роковини Декларації Людських Прав і совєтські варварства

Об'єднані Нації, Н. Й. — Минулого понеділка, 10-го грудня, в головній квартирі Об'єднаних Націй згадувано восьму річницю прийняття тією міжнародною організацією універсальної Декларації Людських Прав. Представництва поодиноких вільних країн відбули з цієї нагоди відповідні імпрези та склали відповідні заяви, згадуючи при цьому заперечення всяких людських прав у Совєтському Союзі. Американський представник, амбасадор Ладж, заявив, що Совєтський Союз своєю „варварською акцією в Мадярщині" потвердив свою повну зневагу до всіх людських прав „в той сам спосіб, як її виявляв Гітлер". Відповідну заяву з нагоди Дня Декларації проголосила теж Асамблея Поневолених Европейських Націй, висловлюючи протест та домагаючись акції для припинення совєтської масакри в Мадярщині і висловлюючи надію на швидке визволення поневолених.

Москва мілітарно виграла, але ідеологічно програє — твердить Молле

Париж. — Виступаючи в телевізійній програмі „Амерікен Бродкестінґ Компані", прем'єр французького уряду Ґю Молле заявив, що Совєти зміцнили свою мілітарну силу внаслідок подій в Східній Европі і на Середньому Сході, але водночас із цим послабили свої ідеологічні позиції. Зміцнення військової сили Москви виявилося в мілітарній реокупації Мадярщини, як і в тому, що розбіжності між західніми великодержавами дозволили Совєтам станути сильнішою ногою на Середньому Сході. З другого боку, Москва зазнала першої від часу т. зв. жовтневої революції — більшої ідеологічної поразки, бо позиція, яку вона зайняла супроти Мадярщини така, що її не можна ні виправдати, ні оборонити. З'ясовуючи причини британсько - французької збройної акції проти Єгипту, Молле ствердив, що Франція мала свої причини для військової інтервенції, бо яка четвертина зброї і виряду альжирських повстанців походить з Єгипту. Молле признав, що американський уряд знав про пляновану інтервенцію в справі Суезького каналу, але не був поінформований про її конкретне переведення. Сталося це тому, що французький і британський уряди боялися, що З'єдинені Держави відведуть їх від запланованої акції.

В СВІТІ

● 250,000 осіб в Будапешті, отже круглo четвертина мільйонового населення мадярської столиці, діставатиме впродовж цієї зими щоденні харчові приділи завдяки акції, зорганізованої Міжнародним Червоним Хрестом. Покищо Будапешт має у своїх складах харчів на неповна 5 тижнів.

● В Єгипті нема проявів „гітлерського антисемітизму" — заявив Альфред Лілієнталь, голова спеціяльного Комітету безпеки і справедливости для Середнього Сходу, що урядує в Каїро. Лілієнталь заперечив закиди, що їх зробив прем'єр Ізраїлю, Бен Гуріон.

● 12 нових кардиналів наименує Папа Пій XII — інформує італійська преса. Зокрема, на кардиналів мають бути найменовані американці — єпископ Фултон Шін з Ню Йорку та архиєпископ Джан Мітті з Сан Франсіско. Між іншими є — один японець, два англійці, два німці, один австрієць, один філіппінець і три італійці.

● Московська преса обурюється з приводу зірвання Америкою угоди про „культурні контакти". Вона заперечує, начебто дійсною причиною цього кроку є проблема Мадярщини, бо мовляв — коли не було цієї проблеми, то Америка все одно не підтримувала з СССР культурних взаємин.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЮДСЬКІ ПРАВА

У понеділок, 10-го грудня, в Америці і багатьох інших країнах відзначувано восьму річницю прийняття Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй відомої Декларації Людських Прав. Між іншим, повний текст цієї універсальної декларації в точному українському перекладі був надрукований в календарі „Свободи" на 1951-ий рік. Кожні роковини цієї декларації, 10-го грудня, відзначається спеціяльними імпрезами, під час яких найвищі державні достойники складають відповідні заяви та звертають увагу на цю декларацію, як на основу для кращого світу. Цього року в Америці день 10-го грудня *проголошено окремим Днем Декларації Людських Прав*, президент Айзенгавер виголосив відповідну заяву, а о год. 12-ій вполудне дзвонили дзвони і нарід молився за те, щоб списані на папері людські права стали життьовою дійсністю і законом. Заяву з приводу цих роковин проголосив також генеральний секретар Об'єднаних Націй, називаючи Декларацію Людських Прав „декларацією віри людини в саму себе, в людську гідність, в людські аспірації відносно морального порядку".

Саме тоді, як вільний світ збирався відзначати роковини Декларації Людських Прав, наспіли нові вістки про їх повне і брутальне заперечення на Мадярщині. Це — тільки нові вістки, бо брутальне заперечування всіх, навіть найосновніших людських прав відбувається перманентно на всіх величезних обширах, що опинились під чоботом Кремлю. Саме цій проблемі присвятив увагу президент Айзенгавер у своєму зверненні з нагоди цих роковин. Справді бо, кожний з нас може взяти текст Декларації Людських Прав, перевірити її пункт за пунктом у світлі документальної підсовєтської дійсности, і легко переконається, що та дійсність є жорстоким глумом над усіми тими заявами, є чимось діяметрально протилежним до того, що говориться в Декларації, є злочинним запереченням не тільки людських прав і людської гідности, але й самої людини, як фізичної істоти.

Деякі події, які мали місце в Совєтському Союзі після смерти Сталіна та у зв'язку з його посмертним „розвінчанням", могли в непоінформованому та легковірному світі викликати враження, що до цього спричинилась і „моральна сила" Декларації Людських Прав, що навіть тиран і злочинець мусить рахуватися з публічною опінією світу і йти їй на деякі поступки. Тим часом, нові прояви совєтської брутальности і варварства на Мадярщині, які при всій своїй жорстокості все ж таки є тільки відгомоном того, що весь час виправляла Москва в Україні, розвіяли викликані бажанням надії світу на те, що вбивник, злодій і грабіжник може „змінитися".

Як же ж виглядає тепер вільний світ, його моральні закони та віра в людську гідність і в людину в порівнянні з тим, що діється під совєтами, і як цей вільний світ на ці події реагує? Очевидно, що Декларація Людських Прав мала на меті скріпити моральні сили світу, але чи був коли випадок, щоб убивник, злодій або грабіжник зважав на моральну вартість своєї жертви? Виходило б навпаки. Большевизм у першу чергу винищував і винищує тих, що мають моральну вартість, він нищив церкви і духовенство, нищив і нищить усіх тих, що мають сумління, що самі не включаються в його диявольську систему і не практикують його злочинів. Чи може вільний світ у безконечність приглядатись, жалувати і безчинно протестувати проти того, як встановлені Декларацією універсальні людські права брутально заперечується і топиться в морі крови? Чи можна залишати активну оборону тих прав тільки тим, що не мають фізичних можливостей виконати це непосильне завдання?

Події на Мадярщині викликали у вільному світі хвилю обурення проти найбільшого заперечення всяких прав людини червоною Москвою. Це правда, але як можуть приймати це обурення і ці протести жертви комуно-московського народовбивства, коли Совєтський Союз є членом Об'єднаних Націй, коли совєтські представники в цій міжнародній організації, яка прийняла Декларацію Людських Прав, все ще репрезентують в ній навіть їх самих, жертви свого народовбивства? Об'єднані Нації засуджують совєтські злочини, і що з того? Англія і Франція підкорились волі тієї міжнародної організації і відкликують свої війська з Єгипту. Невже ж вільний світ не має, крім моральної, і настільки реальної сили, щоб змусити Москву виконувати основні постанови чартеру цієї організації та їх ухвали?

Через вісім років після ухвалення Декларації Людських Прав справа тих прав там, де їх не було, не поліпшилась. І немає виглядів, щонайменше немає їх на передбачений час, щоб вона поліпшилась, якщо за словами декларації не прийде діло тих, що під нею підписались. Це — головне побажання, що його можна б висловити в роковини тієї благородної Декларації.

АМЕРИКАНСЬКІ ВИБОРИ В ОЧАХ СОВЄТСЬКОГО „ОБСЕРВАТОРА"

На запрошення американського уряду перебувала у ЗДА на протязі двох тижнів перед президентськими виборами совєтська делеґація, зложена з трьох комуністів — заступника голови совєтської всесоюзної ради професійних спілок Л. Соловйова, економіста М. Рубінштайна та члена редакції органу „совєтів депутатів трудящих" московських „Ізвєстій" В. Кудрявцева. Вже тоді, після їх запрошення і після їх прибуття до ЗДА, підносилися голоси, що відвідини совєтських „обсерваторів" не дадуть ніякої ні політичної, ні пропаґандивної користи для З'єдинених Держав Америки, бо ці „обсерватори", відомі й випробувані комуністичні пропаґандисти, п р е д с т а в л я т ь американські вибори і життя в Америці в якнайбільш некорисному і неправдивому світлі. Всі ці побоювання і критичні завваги здійснилися. Совєтський „обсерватор" Кудрявцев вписує тепер в „Ізвєстіях" такі свої „спостереження", що тонко і схидно спотворюють не тільки американські вибори, але й американський спосіб життя та саму Америку.

Досі надрукував Кудрявцев в „Ізвєстіях" три репортажі про цьогорічні вибори у ЗДА. Перші два присвячені загальним враженням з перебування в Америці. Матеріял у них зібраний і поданий так, щоб викликати в совєтського читача переконання, що пересічний американський громадянин є рабом капіталістичних монополій, які системою всебічного кредиту так його обплутали, що він не тільки не має права на вільний вибір місця праці і замешкання, але й на будь-які політичні погляди. У своєму описі Америки Кудрявцев договорився до того, що американський громадянин зв'язаний такими кредитами, обтяжений такими податками і так „міцно і тривало прив'язаний до свого місця праці, що йому і членам його родини не можна хворіти, бо інакше він не матиме чим платити за куплений одноповерховий однородинний дім", який, за словами Кудрявцева, забирає третину всієї заробітної платні американця. Весь американський добробут, всі здобутки американської техніки придумали американські індустрійні компанії з тією тільки метою, щоб тримати американця в нерозривній залежності від капіталу. Для тієї мети служить, за словами Кудрявцева навіть продаж акцій великих компаній населенню і робітникам, бо це буцімто теж один із способів ... закріплювати позиції капіталістів й експлуатувати нарід. Все це буцімто має безпосередній вплив на американські вибори і є причиною байдужости американців та їхньої пасивности у виборах, мовляв „пересічний американець воліє не виявляти своїх політичних поглядів", щоб не входити в конфлікт з ... своїм працедавцем чи з „народним капіталізмом".

Третій фейлетон Кудрявцева в „Ізвєстіях" (в числі за 1 грудня ц. р.) присвячений в цілості питанню, чи існують у ЗДА дві партії. Кудрявцев висміює в цьому репортажі американську виборчу кампанію і різні її незрозумілі для нього „трюки", застосовувані партіями тільки для того, щоб „заманити виборця, який мало визнається у високій політиці". Причину малої, мовляв, кількости зареєстрованих до участи у виборах громадян Кудрявцев пояснює тим, що в ЗДА існують різні виборчі обмеження, — цензи, які не дають можливости громадянам брати участи у виборах, наприклад, в деяких стейтах вимагають вміння читати і писати, в інших вимагають, щоб виборці ... платили за участь у виборах високий виборчий податок, а в південних стейтах негри не беруть участи у виборах тому, що ... стероризовані і бояться втратити працю в білих і т. ін.

Далі Кудрявцев заявляє, що в „ЗДА, крім демократичної і республіканської партій, немає партій загальнодержавного значення" (що він під цим розуміє — не подано), і що тут „фактичну контролю над виборами захопили дві партії, Республіканська і Демократична, хоч жадна з них не є конституційною партією". Заявляючи це, „товаріщ" Кудрявцев реклямує себе експертом американської конституції, відмовляє бо цим партіям конституційного права на існування і закидає їм, що „вони невідомо, на якій правній підставі претендують на монопольне право репрезентувати американську громадськість". Партії ці, — за словами Кудрявцева, — „не мають ніякої ідеологічної бази і побудовані виключно на основі особистих симпатій". Розуміючи так американську громадсько-партійну побудову, Кудрявцев і його колеґи не змогли, ясна річ, добачити того, чим „у своїй суті різняться між собою обидві американські партії". Не добачили вони ніяких різниць між демократами і республіканцями ні в їхніх виборчих плятформах, ні в їх програмах розв'язання тих чи інших внутрішніх проблем, ні в їхній виборчій кампанії. Виборчі виступи Айзенгавера чи Стівенсона відбувалися — на їх думку — виключно для ... телевізійних компаній, які були фактичними диригентами цих виступів. Притягали американців на передвиборчі мітинґи не виступи чи промови кандидатів, але „маскарадна шумиха", підсилювана цікавістю не так до кандидатів, як до жінок, що супроводять своїх чоловіків під час виборчих виступів. Далі нарікає Кудрявцев на „незвичайну скомплікованість" американської виборчої машини, стверджуючи знову ж, що американці не визнаються в ній цілком, бо „Джан Сміт повинен не тільки голосувати за президента і віце-президента, не тільки за сенаторів, конґресменів, губернаторів, членів стейтових законодатних установ, прокураторів, суддів і багатьох інших", але мусить ще вирішувати такі чи інші законопроєкти, поправки до конституції чи й навіть справи позичок.

Свої „враження" з американських виборів закінчує Кудрявцев довгим уступом, присвяченим ролі і значенню ... поліції в американських виборах. „Нас вразила, — пише він, — присутність поліцаїв у виборчих льокалях. Вони відкривають голосування, вони й закривають його, стаючи у визначений час у чергу, щоб після них не міг стати в чергу вже ніхто із запізнілих виборців. Ми побували і в правлінні шефа поліції міста Ню Йорку, бо, як виявилося, поліційні сержанти пересилають сюди всі попередні дані про висліди голосування. Звідси теж передають до своїх редакцій та аґенцій попередні дані про вибори представники преси ... Там же, в поліційному правлінню, ми познайомилися з комісією, зложеною з представників шести партій (?! — ред.) й організацій, з наданими їй дорадчими функціями. Перед членами комісії лежить конституція і виборчий закон стейту. Комісія має давати поради на питання з місць у справах голосування і вияснювати всі непорозуміння, які виникають у виборчих льокалях. Своїм супутникам-американцям ми висловили здивування з приводу такої тісної співпраці між тією ніким не обраною комісією і поліцією."

Розраховуючи на психологію совєтського читача і на його не надто приємний і інколи небезпечний досвід із совєтською поліцією, ославленими ҐПУ, НКВД й МВД, як і на повне незнання американської системи, совєтський „обсерватор" Кудрявцев хоче такими висновками засуґерувати населенню Совєтського Союзу думку, що ЗДА — це поліційна держава, в якій навіть вибори відбуваються під протекторатом поліції, не з'ясовуючи водночас ні словом про те, що в Совєтському Союзі т. зв. вибори вже так „підготовані", що ні МВД, ні міліція не мають чого являтися у виборчих льокалях.

Коротко кажучи, в насвітленні запрошеного американським урядом в характері гостя-обсерватора Кудрявцева, американські вибори — це протизаконна поліційна імпреза, дешева маскарада, незгідна з американською конституцією, і що „виборча метушня у ЗДА має тільки єдину мету: відтягнути увагу виборця від поважних політичних проблем, що стоять перед країною, і водночас викликати в нього фальшиве враження, що він — виборець — бере особисту участь у вирішуванні долі своєї країни ..."

СОВЄТОФІЛЬСТВО ЗІ СТРАХОМ

На оцій 11-ій звичайній сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, як і на надзвичайній сесії, яка її попередила, раз-у-раз повторюється таке видовище: 10 комуністичних держав-членів ОН (включно з Юґославією) та 23 азійсько-африканські держави або голосують разом, або — у кращих і рідкіших випадках — азійсько-африканський бльок маніфестує свою „невтральність", стримуючись від голосування. Враження про тісне пов'язання „невтральних" із Совєтським Союзом поглибили в останніх тижнях такі факти, як нетактовна йароґантна поведінка індійського делегата Крішни Менона в ролі адвоката комуністичного Китаю, чи в ролі посередника між СССР і комуно-мадярською делеґацією у справі бандитської поведінки СССР на Мадярщині, — як виявлення в Єгипті величезного арсеналу совєтської зброї, найновіші доставки зброї з СССР в Сирії та подорож Чу Ен-лая по країнах південної Азії. Проте, було б невірно і щонайменше передчасно твердити, що Совєти тривко загніздилися своїми впливами в азійсько-африканських країнах і що „невтральність" деяких країн існує тільки в „лапках" і є тотожною з совєтофільством.

Передусім, серед азійсько-африканських країн є ціла низка таких, яких антикомуністичне й антисовєтське обличчя заманіфестоване приналежністю до прозахідніх антисовєтських бльоків. Це держави з Баґдадського і Південно-Азійського оборонних пактів: Іран, Ірак, Пакістан, Сіям, не кажучи вже про Туреччину, члена НАТО. Далі, члени т. зв. Кольомбо бльоку — Індія, Цейльон, Бірма й Індонезія (належить туди й згаданий Пакістан) політикують з СССР та комуністичним Китаєм і лявірують поміж демократичним Заходом і комуністичним Сходом у своїй закордонній політиці, але далеко не є залежні від волі Москви та Пейпінґу. У цих державах раз-у-раз проявляють себе протикомуністичні сили, як ось, напр., протестами в Індонезії проти спільного індонезійсько-чеського комунікату у зв'язку з подорожжю президента Сукарна, змістом і тоном бірменської преси у зв'язку з інвазією комуно-китайських банд до північної Бірми, у заявах прем'єрів Індії і Цейльону про дальше перебування тих країн у межах Британського комонвелту і т. д. Найбільші впливи Совєтського Союзу наявні сьогодні в трьох країнах: Єгипті, Сирії і Афґаністані. Фахівці твердять, що в цих трьох країнах, а ще більше в таких їхніх сусідів чи союзників, як Ливан, Йорданія і Савді Арабія, чи в африканських Етіопії і Судані, всі розважніші елементи з найбільшою затурбованістю стежать за процесом совєтської пенетрації. Офіційні репрезентанти Єгипту, Сирії і Афґаністану, найбільше пов'язані з СССР, раз-у-раз заявляють, що вони самі й їхні країни — антикомуністичні, і що їхні приязні стосунки з Совєтами, оперті на різних договорах, не загрожують їхній політичній незалежності та державній суверенності. Лібія, Марокко й Тунісія рішуче відсепаровують себе від Совєтів.

На тему совєтської пенетрації знамениті завваги зробив віце-президент Ричард Ніксон у своїй великій промові, яку виголосив минулого четверга в Ню Йорку на бенкеті автомобільних продуцентів. Кажучи, що й большевики мусять рахуватися з моральною опінією світу, він сказав буквально: „... Неможливо йти перед світ з гаслами невільництва, комуністичного колоніялізму й наполягання на агресивні сили, які є основними рисами комуністичної доктрини. Без уваги на те,

(Закінчення на стороні 3-ій)

СОЦІЯЛІСТИ ЗАСУДЖУЮТЬ КОМУНІСТІВ

Копенгаген, Данія. — Від 30-го листопада до 3-го грудня ц. р. відбувалися в столиці Данії дві міжнародні конференції: 30 листопада і 1 грудня засідала Рада Соціялістичного Інтернаціоналу, а слідом за тим — Конференція Соціялістичної Унії Центральної і Східньої Европи.

Давно минули ті часи в Европі, коли соціялістичні партії були малими групами теоретиків, що мріяли, як гарно будуть жити „через 200 років". Теперішня вільна Европа, в поважній частині, знаходиться під проводом демократичного соціялізму. Уряди або чисто соціялістичні, або в коаліції з іншими демократичними партіями діють у таких країнах: Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Італія, Франція, Бельгія, Голляндія, Люксембурґ. В інших демократичних країнах (Німеччина, Британія) соціялістичні партії мають за собою мільйони виборців, членів партій і прихильників.

Конференція Ради Соціялістичного Інтернаціоналу засідала в будинку парляменту, під проводом Морґана Філіппа, секретаря Британської Трудової Партії. Дві головні проблеми стояли на порядку Ради: ситуація на Середньому Сході (Суез) і революція на Угорщині. Щодо першої справи, то всі партії Соціялістичного Інтернаціоналу, крім соціялістів Франції і почасти Ізраїлю, є одного погляду: війна, почата на Середньому Сході, в якій взяли участь також воєнні сили Британії і Франції, підсилила позицію єгипетського диктатора Нассера і дала глибший ґрунт для дальших інтриґ Москви. З резолюцією Ради Інтернаціоналу в справі Суеської війни не погодилася делеґація французької Соціялістичної партії і залишила засідання.

Справа Угорської революції проти большевизму була обговорена у Раді Інтернаціоналу в повній одностайності. В засіданні Ради Інтернаціоналу взяли участь найвизначніші діячі европейського соціялістичного руху. Лідер Британської Партії Праці Г. Гейтскелл прилетів з Лондону, разом з Анною Кетлі, єдиною з членів революційного уряду Угорщини, який підняв прапор боротьби проти російського імперіялізму та диктатури.

В резолюції Ради Інтернаціоналу про події на Угорщині сказано:

„Соціялістичний І н т е р н а ц і о н а л слідкує з щирою симпатією до мадярського народу за недавніми подіями на Угорщині, бувши глибоко потрясений пригнобленням визвольного руху російськими воєнними силами і захоплений дальшим спротивом угорських робітників. Ці симпатії поділяють робітники всіх країн і народів цілого вільного світу".

Рада, крім протесту „проти війни, що її веде Москва проти угорського народу", — поставила домагання, щоб організація Об'єднаних Націй здійснила свою резолюцію про виведення російської армії із Угорщини. Рада Соціялістичного Інтернаціоналу вимагає, щоб російське військо залишило всі країни Східньої Европи, ним окуповані. Рада Інтернаціоналу д о м а г а є т ь с я від російських окупантів Угорщини негайного допущення на Угорщину трьох делеґатів Соц. Інтернаціоналу, щоб вони досліди ли ситуацію в цій країні і могли вести — „переговори з мадярськими робітниками, як представники 12 мільйонів демократичних соціялістів на цілому світі".

1-го грудня ввечері у великій залі парку „Тіволі" в Копенгаґені відбулося віче Ради Соц. Інтернаціоналу. Промовляли представники Австрії (Оскар Поллак), В. Британії (Г. Гейтскелл), Угорщини (Анна Кетлі). Тисячі громадян Копенгаґену, переважно робітники, прийшли на це віче. „Треба, нарешті, відмежувати людяність від нелюдяности", — казав Поллак. — „Мусимо пам'ятати, що угорські робітники дали приклад усьому світові", — підкреслив Гейтскелл.

В новому палаці Народнього Дому в Копенгаґені відбула свої наради Конференція Соціялістичної Унії Центральної і Східньої Европи 2-3 грудня. До Унії належать соціялістичні партії Болгарії, Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Румунії, України, Угорщини, Чехословаччини і Юґославії. Привітати Конференцію соціялістів-еміґрантів прийшов секретар Соціялістичного Інтернаціоналу Баарата́й, а з ним з'явилися представники соціялістичних партій вільних країн.

Конференція вислухала доповіді, відбула дискусії і ухвалила резолюції. В Конференції взяла участь Анна Кетлі, як голова Угорської Соц.-Дем. партії.

Українські учасники Конференції (проф. П. Феденко і д-р О. Волинець) взяли участь у дискусіях і показали фактами, що надії багатьох політиків вільного світу на „чесне порозуміння" з Москвою безпідставні: Москва шанує тільки силу, а коли чує свою перевагу, то ламає всякі договори. Московські диктатори, щоб удержати своє панування над народами, не спиняються й перед найбільшими злочинами, як це показує терор на Угорщині і народовбивство в Україні.

В одноголосно прийнятій резолюції поставлено домагання „національної незалежности, вільної від будь-якого колоніяльного поневолення і визиску в якій би не було формі.

Конференція ствердила, що „народні маси поневолених країн прагнуть правдивої свободи, яка вміщає в собі повну політичну вільність, право творити вільні демократичні партії і право вибирати свій власний уряд".

Ця резолюція відкидає будь-які ілюзії щодо „націонал-комунізму". Як сказав представник Юґославії д-р Живко Топалович, „націонал-комуніст" Тіто зовсім не бажає перемоги демократичної революції на Угорщині, бо він боїться, що юґославці, за мадярським прикладом, скинуть і його диктатуру.

Польський диктатор Ґомулка і не думає переводити вільних виборів у Польщі і не має охоти допускати незалежні політичні партії: Ґомулка і йому подібні комуністи хочуть вільности від Москви для своїх партій, але не для народних мас.

По закінченні нарад Соціялістичної Унії відбулася пресова конференція. До журналістів промовляли — представники Латвії, Румунії, Естонії, Польщі, Угорщини.

Про ситуацію в Україні дав інформацію проф. П. Феденко. Він згадав слова Хрущова в його тайній промові на 20 з'їзді компартії в Москві: Сталін, — казав тоді Хрущов, — хотів виселити всіх українців за Урал, після другої світової війни.

Але що робить Хрущов? Як пишеться в книжці „Народное хозяйство СССР" (Москва, 1956) від 1954 року до 1956 число людности в Україні зменшилося на 1,500.000. Не було в Україні в цей час ні війни, ні чуми, а мільйони людей зникають... В. П.

М. Л.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ

(1)

В цьому році святкує українське громадянство ювілей Івана Франка з нагоди 100-их роковин його народження. В тіні цього ювілею залишився другий ювілей — ювілей з нагоди 100-их роковин народження іншого видатного українського письменника, що його видала Галицька земля, а саме — Андрія Чайковського.

Згідно з документальними даними, Чайковський народився 15-го травня 1857 року. Такої дати придержуються деякі історики української літератури. Фактична дата народження письменника є, однак, 15 травня 1856 року, що потверджує сам письменник у листі до проф. Івана Огієнка від дня 14 січня 1926 року. Там читаємо:

„Мене цього року — в 70-ту річницю — іменували почесним членом многозаслуженого т-ва „Просвіта", прислали мені гарну грамоту, якою я дуже втішився."*

1856-ий рік, як рік народження Чайковського, подає Дмитро Николишин у своїм рефераті, виголошенім в Коломиї з нагоди 40-літнього ювілею праці письменника, а згодом издрукованім окремою книжечкою 1929 р. під назвою „Андрій Чайковський". Треба вважати, що Дмитро Николишин одержав інформації для своєї доповіді безпосередньо від Чайковського. Дату 1856 р. обстоює і рідня письменника, пояснюючи, що в метрику поставлено 1857 рік тільки для того, щоб відтягнути на один рік військову службу. На могилі в Коломиї написаний 1857 рік, згідно вже з офіційною метрикою народження.

Місцем народження Чайковського є Самбір — Західня Україна, але дитячі роки довелося йому прожити в с. Гордина Самбірського повіту, де й здобув початкову освіту від місцевого дякоучителя. До гімназії ходив у Самборі і закінчив її іспитом зрілости 1877 року. В 5-ій клясі гімназії запізнався з творами Тараса Шевченка, які й поклали основи національної свідомости в малого хлопця. Вже тоді Чайковський захопився народовецьким рухом, виявом чого була його активна участь в заснуванні учнівської організації в Самборі, т. зв. „Студентської Громади". Після іспиту зрілости відбув однорічну військову службу, дослужився ступеня ляйтенанта, і записався на філософічний ф а к у л ь т е т Львівського університету 1878 року. По році змінив, однак, плян щодо своїх студій і перейшов на факультет права. Львівські студенти були згуртовані в той час довкола двох центрів: м о с к в о фільського „Академіческого Кружка" і народовецького „Дружнього Лихваря". Іван Франко, наприклад, який приїхав до Львова 1875 року, пристав через свою незорієнтованість до „Академіческого Кружка". Може воно й добре сталося, бо якраз Франкова присутність в цьому студентському товаристві започаткувала зміну в ідеології його членів. Чайковський приїхав до Львова вже як здеклярований народовець, і тому відразу опинився в рядах „Дружнього Лихваря", ставши навіть його головою.

Адвокатську практику розпочав 1884 року у Львові, згодом переїхав до Бережан, де й відкрив власну адвокатську канцелярію. Якби Чайковський і не став письменником і таким чином його ім'я не було занесене до історії української літератури, то мусіло б воно бути записаним в інший розділ української історії, а саме — в розділ про піонерів, що клали підвалини під відродження українського національного життя в Галичині. Правда, роля Чайковського в тому відношенні обмежена до терену Бережанщини, але вона така поважна, що сьогодні без перебільшення можемо сказати, що Бережанщина, яка між обома світовими війнами належала до найсвідоміших повітів Галичини, завдячує своє піднесення власне Андрієві Чайковському. Допомагали Чайковському в громадській праці ще два інші свідомі українці — суддя Дам'ян Савчак і урядовець скарбового уряду Василь Яворський. Оцих людей часто можна було побачити в неділі на конях, якими вони вдавалися до сіл Бережанщини, щоб там засіяти зерно національної свідомости. Це зерно приймалося, що й давало сатисфакцію сіячам. Добрим покажчиком зростання національної свідомости серед селян є такий маркантний приклад: під час виборів 1889 року одним з правиборців був вибраний селянин — війт с. Куряни — Григорій Комарянський. Цей селянин мав відвагу сказати перед виборчою комісією ось що: „Я віддаю голос на руського (українського) кандидата, а тут пани, я дістав від грабійого сто ґульденів і ті гроші віддаю на курянську церкву, щоб ви знали".** Тоді послом був вибраний Дам'ян Савчак.

(Треба зазначити, що підкуплювання українських виборців поляками практикувалось тоді дуже часто, і в той спосіб поляки „вигравали" вибори).

Бережани завдячують Чайковському та його співдіячам заснування ощадної каси „Надія", завданням якої було вирвати українське селянство з рук лихварів. Спочатку ця каса приміщувалася в домі Чайковського, але вже по кількох роках існування перенеслася до власного простόрого будинку, в якому була ще й театральна заля. За почином або при співучасті Чайковського постають у Бережанах т-во „Боян", філія „Просвіти", бурса для бідних дітей, „Жіноча Громада", а в роках 1910-1914 очолив Чайковський січовий рух, ставши повітовим кошовим. Організував читальні „Просвіти" і „Січі" по селах, і то в час, коли під впливом соціялістичних гасел поширювався в Галичині антивійськовий рух. Покинув Чайковський Бережани 1914 року — безпосередньо перед першою світовою війною — і перенісся до родинного Самбора, де, крім адвокатської практики, продовжував суспільну працю. Під час російської окупації Галичини був арештований за „мазепинство". По листопадовому зриві був з волі народу повітовим комісаром на Самбірщину. Багато уваги присвятив організації військової сили молодої української держави. Т-во Письменників і Журналістів у Львові (ТОПІЖ) вибрало його було своїм головою (після Б. Лепкого). Коли Самбір зайняли поляки, переїхав до Коломиї, де проживав аж до смерти, себто до 2 червня 1935 року.

* Проф. Огієнко — тепер прав. Митрополит Іларіон в Канаді. Листування Чайковського з Огієнком опубліковане на сторінках журналу „Наша Культура" за 1952 р.

** Недруковані спогади Волод. Бемка, читані на літературному вечорі в Боффало.

Мґр. Володимир Буфацький

СТОЛИЦЯ ЛЕМКІВЩИНИ ПЕРЕД 60 РОКАМИ

Міста, які находилися вздовж довгого, місцями вузького пасма терену Лемківщини, як ось Кросно, Ясло, Бєч, Грибів, Горлиці, Старий і Новий Санч лежали усі серед польської етнографічної території, мали населення цілковито польське і лемки вважали їх ворожими для себе осередками.

Одно тільки місто Сянік було окружене з усіх сторін широким поясом українських стародавніх осель, мало гарну церкву, в давнині катедру самбірсько - сяніцького спископства та княжий замок на стрімкій скелі над Сяном. За королівсько княжих часів цілий сяніцький повіт, а навіть березівський входив у склад Галицької держави, а поляки анектували ці терени щойно в р. 1340. Тож Сянік був віддавна центром лемківського національного життя, населення цілої Лемківщини вважало його своєю столицею.

В роках, що їх хочу описати, це є в останньому десятиліттю 19 сторіччя, значить перед 60 роками, Сянік був містом невеликим, нараховував ледве яких 8,000 мешканців (щойно по 1-й світовій війні, коли прилучено до міста великі підміські громади Посаду Сяніцьку й Посаду Вільхівську, число мешканців подвоїлося). Майже половину населення міста становили жиди, які замешкували ринок, головні вулиці й окрему свою дільницю. Вони мали дві божниці, свої каси, та мали монополь в торгівлі й шинкарстві. Між римо-католиками та греко - католиками, „русинами" щодо числа великої різниці тоді не було. Доказом того хоч би той факт, що посадником міста був довгі літа Кирило Якса-Ладижинський, а потім Айтал Вітошинський. Виходили вони посадниками з допомогою голосів жидівських радних, які до наших людей мали більше довір'я.

Між поляками домінувала завжди шляхетська верства, бо в повіті держалися численні родини дідичів Рильських, Гневошів, Слонецьких, Рашовських, Дидинських, Моравських, Вікторів, Позняків й ін. Як курйоз, існував тоді в Сяноці шляхетський ресторан Адама Джуґановського, який нерадо гостив не-шляхтичів. Деякі з дідичів ще чвіркою приїздили до міста. Але ця верства все більше загибала. Розтратне та розпусне життя шляхтичів потягнули за собою надмірне задовження маєтків, які або переходили в руки жидів, або підлягали парцеляції між селянами. Зрештою в місті до значення приходила нова польська інтелігенція з селян і міщан.

Наших греко-католиків „русинів" було тоді в Сяноці поважне число: інтелігенції духовної й світської, урядовців різних декастерій, ремісників і міщан. Парох о. Василь Чемарник, катехити о. Москалик й о. Ссерянський, судові радники Леонід Чировський та Антін Ільницький, адвокат д-р Олександер Іскрицький, нотарі Йосип Кокуревич і Антін Пущинський, гімназійні вчителі д-р Михайло Ладижинський, о. Василь Котецький, Володимир Лотоцький й Орест Полянський, секретар староства Андрій Буґера, урядники судові Івашко, Скульський, Вайцович й Устіянович, урядники податкові Макаревич і Киндій, міські урядовці: лікар д-р Олександер Криницький, касієр Микола Кущак, лісничий Григорій Луакасевич, вчителі міської школи Ст. Мохнацький й Іван Ольшанський, поштарі Рудак і Подолинський. Ремісників різної категорії була чимала кількість. З давніше численного міщанства лишилися родини Пашкевичів, Богдів, Дзюґанів, Лукасевичів, Ґермаків. Як видно з цього мого реєстру (не зовсім повного), наших людей в Сяноці було поважне число, більше ніж в неодному місті за Сяном. Але, яке б воно не було дивне, для нас сьогодні, між тими особами не було ніодного свідомого українця. Інтеліґенцію заволоділа москвофільська дурійка, з ремісників й міщан були деякі рівнож москвофілами, але переважно вони вважали себе русинами, та були мало зацікавлені національними справами. А в багатьох мішаних радинах (українців, які подружилися з польками) хатня мова була звичайно польська.

Москвофіли мали свій „Народний Дім", в якому містилася на поверсі гарна заля та читальня ім. Михаїла Качковського. В тій залі відбувалися їхні забави та час від часу з'їзди членів „Общества ім. М. Качковського". До читальні приходили часописи: „Галичанинъ", „Русское Слово" і російська „Нива". В бібліотеці було невелике число книжок російських авторів.

В такім оточенню і в хаті і в місті та в гімназії я був би напевно став „ряним" русофілом, якби не щасливий припадок. Коли я вчився в 6 клясі гімназії в нашій хаті замешкав бл. п. д-р Михайло Новаківський (адвокат у Богородчанах, посол до парляменту, помер в Межиляборці на Пряшівщині в р. 1941). Він відбував тоді однорічну судову практику, як кандидат адвокатури. Йому завдячуємо і я і мій брат (бл. п. о. Олександер, катехит у Львові), що ми стали свідомими українцями.

В роках, які описую, відносини в Сяноці, як також на цілій Лемківщині були невідрадні, не було там ні сліду українського національного життя

Щойно по смерті пароха Сянока бл. п. о. Василя Чемарника в р. 1901, коли на його місце прийшов бл. п. о. Омелян Константинович, свідомий українець, інтеліґентний та енерґійний народний діяч, прийшли в Сяноці корисні зміни. Майже рівночасно прийшли до Сянока з інших місцевостей гімназійні вчителі Роман Ковалів й Іван Франчук, судді Осип Ґудзьо й Іван Пеленський, судовий урядник Косоноцький, скарбовець Омелян Ґермак, учителі вселюдної школи Михайло Гавдяк, Франц й Антін Кічоровські, директор „Нар. Торговлі" Василь Робак, начальник пошти Левицький, еміґраційний аґент Олександер Венгринович, кілька урядників поштових й залізничих, вкінці кільканадцять свідомих робітників фабрики вагонів й машин. І вже незабаром заснувалося в місті перше українське товариство і читальня „Просвіта" потім також бурса для гімназійної молоді. Душею тієї акції, крім пароха, був бл. п. суддя Осип Ґудзьо, син селянина латинника з Поділля.

Таке ділялося в Сяноці. Відносини з того часу на селах Лемківщини я описав основно в розвідці п. заг. „Москвофільство на Лемківщині", яка вийшла в р. 1955 накладом редакції „Нового Світу" в Ню Йорку.

ПІДГОТОВА ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ

ЩО МАЄ ВІДБУТИСЯ У МАНГЕТТЕН СЕНТЕР У НЮ ЙОРКУ В НЕДІЛЮ 30 ГРУДНЯ 1956 Р.

На Надзвичайному Засіданні Екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки 27-го листопада ухвалено влаштувати Велику Українську Політичну Маніфестацію в Ню Йорку в залі Мангеттен Сентер, включити в активну участь у цій Маніфестації всі Українські Організації Метрополії й Області (Ню Йорк, Ню Джерзі, Коннектикат) та запросити до приявности на Маніфестації Представництва національних груп усіх поневолених Москвою народів. У цій справі появилося з початком грудня повідомлення УКК в українській пресі з заподанням мотивів улаштування такої Маніфестації. Початково цю маніфестацію пляновано відбути в неділю, 23-го грудня ц. р. і так проголошено в пресі, але на останніх зборах, вислухавши відповідних арґументів, рішено пересунути її на один тиждень. Таким чином маніфестація відбудеться в неділю, 30го грудня ц. р. Маніфестацію спонзорує Український Конґресовий Комітет Америки і влаштуванням її зайнявся Маніфестаційний Комітет, вибраний з представників Відділів УКК Нюйоркської Метрополії і сумежних Стейтів.

Комітет Об'єднаних Українських Організацій у Ню Йорку, що є Відділом УКК, уже 1 грудня ц. р. включився до праці для переведення цієї Маніфестації. На скликаному в цій справі Засіданні Управи і Контрольної Комісії заслухано інформаційну доповідь орг. референта УКК п. Юліяна Ревая, передискутовано її, і рішено взяти активну участь у Маніфестації та вибрано 7 представників для участи в нарадах в справі створення Маніфестаційного Комітету. З рамени Екзекутиви УКК відбулися 8 грудня в Українському Народному Домі наради, на яких явилися представники таких Відділів УКК: Ню Йорк, Бруклин, Нюарк, Джерзі Сіти, Елизабет, Петерсон і Картерет. Зборами проводила президія, до якої входили: президент УКК Д. Галичин — предсідник, проф. О. Волосянський і мґр. Р. Гуглевич, заст. предсідника, п. М. Лисоґір — секретар. Президент УКК п. Д. Галичин у коротких виводах вказав на потребу улаштування великої Української Маніфестації в Ню Йорку та звернув увагу на велике її значення для української визвольної справи, якщо нам вдасться поставити її на належній висоті. Повідомив також, що на Нарадах Директорів УКК затверджено рішення Екзекутиви УКК в справі улаштування Маніфестації з тим, що висловлено пораду відбути цю Маніфестацію в неділю 30 грудня.

Д-р В. Комаринський — голова Відділу УКК в Нюарку також умотивував потребу перенесення дати і тому рішено улаштувати **Маніфестацію в неділю, дня 30 грудня, в пополудневих годинах.** По усталенні дати Маніфестації, вибрано Маніфестаційний Комітет у складі: Голова — президент УКК п. Д. Галичин, заступники голови мґр. Р. Гуглевич — Ню Йорк, д-р В. Комаринський, Нюарк, п. А. Шаран — Джерзі Сіті, п. С. Бродин — Бруклин, проф. О. Волосянський — Петерсон, п. Іван Іваник — Елизабет, п. І. Мартинюк — Картерет; секретарі: п. І. Винник і п-ні І. Бенцаль; касієр — п. Г. Марчак; пресовий інформаційний референт: д-р О. Соколишин; програмовий референт — інж. В. Рак.

У склад Маніфестаційного Комітету входять представники Президії УКК — п. п. М. Пізнак, С. Ярема, Робертс і О. Лисоґір.

Рішено запросити до участи в Маніфестації представників таких організацій: Американську конференцію для визволення неросійських народів, Конференцію Американців східньо і центр. европейського походження, Прихильників АБН.

Обговорювано також справу промовців, але остаточне устійнення і проголошення відбудеться в найкоротшому часі. Усю технічну роботу в справі підготовки Маніфестації переводитиме канцелярія УКК в Ню Йорку під керівництвом Президії Маніфестаційного Комітету і при тісній співпраці Відділів УКК Метрополії Ню Йорку та сумежних Стейтів. За українським громадянством залишається виповнити по береги велику залю Мангеттен Сентер у неділю 30 грудня 1956 р., бо цього вимагає справа визволення українського народу з під московсько-большевицької тиранії.

Короткі Вісті

● **Братова Президента** пані Едґар Айзенгавер із Сієтел, Кал., заявила на зборах Жіночого Університетського Клюбу, що президент Айзенгавер не вміє добре куховарити, як про це дехто пише. Під час виборчої кампанії Президент був у неї, і тоді виявилося, що кухар з нього не дуже добрий.

● **Один** із дворічних близнюків пані Бетті Геджес із Дейтону, Огайо, проковтнув одноцентову монету. Коли він душився, мати рятувала його, як могла, та коли дитину з центом у шлунку треба було везти до шпиталю, вона мусіла брати обох близнюків, бо вже не могла відрізнити, котре з них проковтнуло монету — Дейвід чи Даґлес. Рентґен знайшов монету в шлунку Даґлеса.

● **Президент Айзенгавер** заборонив одному продуцентові лікерів наліплювати на пляшках з лікером рекляму з датою інавґурації Президента.

● **В присутності** князи Единбурґу, чоловіка королеви Єлисавети II, який від початку Олімпіяди перебуває в Австралії, відкрито у провінції Вікторія нову копальню брунатного вугілля, звідкіль рурами переганятимуть світильний і огрівальний газ до Мелбурну, віддаленого за 110 миль. Побудова тієї копальні коштувала 10 мільйонів австр. фунтів, себто 22,400,000 долярів.

СОВЄТОФІЛЬСТВО ЗІ СТРАХОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

які темні їхні діла, вони мусять говорити про волю людини, незалежність для народів і мир у світі... Впродовж останніх двох років Совєти пробували осягнути усмішками те, чого не могли були здобути голою силою і необмеженим терором. Вони пробували зробити собі приятелів із своїх сателітів. Їхні продавці невільництва старалися прихилити собі невтральні країни пропаґандивними гаслами миру, економічного поступу і рівности всіх народів. Здавалося, що та програма зробила деякий збентежливий поступ. Але як справа виглядає нині? Лекція Мадярщини врізалась в уми і просякла в душі цілого людства. У наслідку заломлюються комуністичні партії по всьому світі. Совєти не можуть рахувати на льояльність навіть власних військ. Їхня кампанія прихилити собі невтральні країни — на бігу повисла в повітрі. Чи можна поважно припускати, що яканебудь країна у світі повірить нині різникам із Будапешту? Те, що сталося на Мадярщині, є гіркою пересторогою для державних діячів скрізь, що ті, які запрошують до себе комуністів, ризикують такі жорстокі вбивства, як їх бачили борці за волю на Мадярщині. Вони знають, що комуністи приносять з собою не незалежність, волю, економічний поступ і мир, що їх обіцяли, але комуністичний колоніялізм, невільництво, економічну експлюатацію і війну..."

Логіка цих слів така незрушна, що на її тлі зрозуміле твердження прем'єра Іраку, що — мовляв — арабські держави з найбільшим острахом дивляться на „приязнь" Совєтів і зі страхом приймають цю приязнь. Мабуть вже недалека майбутність покаже, чи президент-диктатор Єгипту полк. Нассер і не формальний, але дійсний диктатор Сирії, шеф штабу сирійської армії полк. Саррай, — державні мужі, які вміють дивитись на дальшу майбутність, чи тільки грачі на коротку віддаль. „Англія дала нам інвазію, а Совєти зброю" — заявив недавно Нассер. Він забув при цьому те, що: 1) Англія привернула Єгиптові незалежність включно з суверенністю над Суезьким обширом і 2) англійський наїзд на Єгипет був спровокований власне масовим напливом совєтської зброї до Єгипту та послухом, що його виявляв Нассер до совєтських порад. Совєтська зброя не дала Єгиптові ні миру, ані добробуту — і не дасть. Совєтські сталеварні й електрівні, що їх дають відсталим країнам Совєти разом із сотнями й тисячами „техніків", „фахівців", „дорадників" і „інструкторів", це — данайський дар, що розсаджує з середини ті країни. Вони приймають ті совєтські дари, биті нуждою, настрашені недавнім західньо-европейським колоніялізмом, або керовані ненавистю до жидів. Нерозважний крок Англії і Франції та наїзд Ізраїлю на Синайський півострів дали Москві нагоду посилити свою фарисейську й забріхану пропаґанду. Події на Мадярщині здерли маску з тієї облуди.

Тепер відбувається змаг у переконуванні відсталих азійсько-африканських країн, хто їх дійсний, а хто оманний приятель, і де їхня дійсна майбутність. Не тільки віцепрезидент З'єдинених Держав, але й ті знавці Сходу, які вірять в ідеалізм націоналізму тамошніх народів та в їх прив'язання до науки Мохаммеда, переконані, що в змагу за уми і душі всіх розумних вільних людей у світі переможуть не лжепророки, а правдиві пророки волі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Картерет, Н. Дж.

Листопадове Свято.

Громада при українській католицькій церкві св. Марії в Картерет, відзначила урочисто Листопадове Свято в неділю 18-го листопада ц. р.

В церкві відправлено Поминальні Богослужби за душі поляглих героїв у Листопадовому Зриві, як також і за всіх мучеників, які впали за святу ідею в боротьбі за визволення українського народу. Цього самого дня ввечорі в авдиторії публічної школи відбувся концерт.

Свято почалося відспіванням американського гимну. На його програму зложилися виступи місцевого церковного хору, реферати, сольоспів панни Марії Воднар з Ню Йорку при акомпаніяменті на піяно панни Олі Дмитрів, та виступ дітей з парохіяльної школи. Свято покінчено співом українського національного гимну.

Вступне слово виголосив місцевий парох о. Я. Федик, який з'ясував значення Листопадового Зриву для української еміґрації.

Диригент церковного і дитячого хорів п. Евген Крук зложив вміло програму, яка в цілості відповідала до даної хвилі. Деякі пісні навівали незабутні спомини про боротьбу наших героїв поляглих на полі слави, а інші підбадьорювали нас і виповняли наші серця незломною вірою в краще завтра. Хор співав гарно. Рівень концерту був досить високий. На окрему увагу заслуговує виступ дітей, які своїми ніжними голосами співали про Україну, якої не бачили.

Реферат п. сот. Кононіва, був ілюстрацією наших змагань від самих їх починів по нинішній день. Свято було влаштоване скромно, але залишило глибоку постанову серед присутніх, що ми „червону калину підіймемо і нашу славну Україну розвеселимо".

Присутній.

Хроніка українського життя

В Канаді

КОНҐРЕСМЕН КЕРСТЕН ПРИЇЖДЖАЄ ДО ТОРОНТА

Великий приятель поневолених народів московським імперіялізмом конґресмен Керстен, що був головою Конґресової Комісії Америки для прослідження народовбивства, які поповнила Москва над поневоленими народами, приїжджає до Торонта і буде промовляти 16 грудня на публічному вічу в Одеон Театрі при Карлтон вулиці.

Конґресмен Корстен, який приїжджає до Торонта на спеціяльне запрошення Екзекутиви Відділу Комітету Українців Канади, буде промовляти не тільки про большевицькі народовбивства, але також про Базар, Винницю, голотові роки в Україні і про вбивство сот. інж. Петра Франка, якого большевики замордували саме в 100 Роковини народження його батька — Івана Франка.

З огляду на важливість **Керстенового віча**, яке відбудеться 16 грудня в годині 3 пополудні в Одеон Театрі, — заповіджене на той день Зібрання Стипендійного Контесту ім. Івана Франка, що мало відбутися в Спортовій Залі УНО, **переноситься на 3-го лютого, на 3 год. попол., до тої самої Спортової Залі УНО, 297 Каледж вулиця.**

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 15.

	Передплата	Пожертва	Разом
Д-р Ю. Городиловський, Шикаґо	5.00	5.00	
М. Мельникович, Тускон	4.00	6.00	
П. Варіцька, Скоч Плейс	4.00	3.00	
П. Одарченко, Вашингтон	4.00	3.00	
Б. Островський, Ошава	4.00	2.00	
О. Мельник, Шикаґо	4.00	2.00	
О. Демченко, Джерзі Сіті	4.00	1.00	
М. Флис, Потакет	4.00	1.00	
І. Костюк, Трентон	4.00	1.00	
Н. Паливода, Ню Йорк	4.00	1.00	
В. Чайка, Гавкінс	4.00	1.00	
Е. Мельничук, Росел	4.00	1.00	
В. Кручовий, Ню Йорк	4.00	1.00	
А. Кобрин, Честер	4.00	1.00	
П. Калиновський, Балтімор	4.00	1.00	
І. Ковалюк, Перт Амбой	4.00	1.00	
Д. Слободян, Союзівка	4.00	1.00	
Г. Слободян, Елизабет	4.00	1.00	
Т. І. Подола, Шикаґо	2.00	3.00	
Л. І. Одежинські, Филаделфія	3.00	2.00	
І. Мазун, Елизабет	2.00	2.00	
Ф. Никифорак, Шикаґо	2.00	1.00	
В. Балевич, Ірвінґтон	1.00	1.00	
Д. Бандрівський, Боффало	1.00	1.00	
В. Данчук, Ню Йорк	5.00		
Ф. Співах, Латроб	5.00		
М. Хома, Балтімор	4.00		
А. Вурдяк, Шикаґо	4.00		
О. Сенюк, Дітройт	4.00		
Ю. Качанюк, Балтімор	4.00		
Д-р В. Сайкевич, Картерет	4.00		
Д-р М. Грушкевич, Клівленд	4.00		
М. Малецький, Вестчестер	4.00		
Т. Федишин, Честер Спрінґс	4.00		
І. Колдій, Клівленд	4.00		
С. Попович, Шикаґо	4.00		
М. Сидір, Клівленд	4.00		
М. Лев, Ню Йорк	4.00		
М. Курійчук, Форт Вільям	4.00		
І. Хархаліс, Балтімор	4.00		
Р. Мицьо, Елизабет	4.00		
Г. Науменко, Фріголд	3.00		
О. Каранець, Дітройт	3.00		
С. Майхрович, Филаделфія	2.00		
П. Архитко, Рачестер	2.00		
С. Бенко, Шикаґо	2.00		
О. Костюк, Гейзлетон	2.00		
В. Павлишин, Клівленд	2.00		
В. Сенко, Донора	2.00		
К. Борисенко, Шінґопл	2.00		
В. Томачук, Патерсон	1.00		
Г. Бобовник, Горнел	1.00		
Н. Гуцуляк, Балтімор	1.00		
А. Морозовський, Росевіл	1.00		
Інж. М. Черлінка, Сан Франсіско	1.00		
І. Осецький, Рачестер	1.00		
В. Гусар, Рачестер		5.00	
І. Булат, Йонкерс		5.00	
Я. Данилишин, Ню Йорк		3.00	
М. Сенів, Пембіна		3.00	
В. Седен, Канзас Сіті		3.00	
В. Андреячин, Ванкувер		3.00	
М. Олексенко, Нюарк		2.50	
С. Чалишев, Вейн		2.00	
І. Заблотський, Рачестер		2.00	
Г. Гарасим, Шикаґо		2.00	
Д. Яремко, Канзас Сіті		2.00	
І. Банах, Филаделфія		2.00	
М. Хамів, Шикаґо		2.00	
Т. Тренич, Филаделфія		2.00	
О. Рибалт, Йонґстави		2.00	
Ф. Скібінський, Пібоді		2.00	
Н. Луткасевич, Вудленд		2.00	
Г. Пастушенко, Міннеаполіс		2.00	
П. Ікалович, Бруклин		2.00	
П. Кебало, Гартфорд		2.00	
І. Цупяний, Джерзі Сіті		2.00	
І. Маланич, Мерілeнд		2.00	
А. Івасів, Фенісвіл		2.00	
І. Копач, Дітройт		2.00	
М. Яремко, Балтімор		2.00	
Д. Мушинський, Дітройт		2.00	
Ю. Воронецький, Від. 423		2.00	
Є. Костек, Ню Йорк		2.00	
В. Сердюк, Менчестер		1.65	
Д. Гандзюк, Шикаґо		1.00	
В. Марчук, Шикаґо		1.00	
В. Ляшенко, Літл Рок		1.00	
О. Юхта, Якіма		1.00	
М. Сенів, Амстердам		1.00	
І. Світ, Ню Йорк		1.00	
І. Серветник, Рачестер		1.00	
О. Юзенів, Балтімор		1.00	
М. Гузій, Ансонія		1.00	
Разом	$ 180.00	$ 120.00	$ 300.15
Раніше проголошено	$1,969.70	$2,011.10	$3,980.80
Разом все . . .	$2,149.70	$2,131.25	$4,280.95

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СТЕМФОРД, КОНН. — Річні збори Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 350 відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 2-ій по пол., в залі укр. клюбу 30 Park Row. Будуть звіти з діяльности урядників, контр. комісії та вибір урядників на 1957 рік. Участь всіх членів в зборах є обов'язкова бо треба поліпшити пляни в справі передковенційної кампанії присднання членів і вибрати відповідний для того комітет. — В. Карий, предс.; Ст. Корівчак, кас.; д-р В. Палідвор, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що побір складок буде в суботу, 15-го грудня від 5-6-ої веч., і в неділю, 16-го, 12-1:30 з полудня. Всі довгуючі повинні обов'язково вирівняти залеглості перед кінцем року. — М. Субтельний, предс.; О. Штогрин, секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 122, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня в Товариській залі, 14 Мейпел Еве. (Maple Ave.), о годині 2-ій по пол. Проситься всіх членів прийти на означений час бо буде вибір уряду на рік 1957, як також буде рішення інших справ. — Є. Василик, предс.; В. Іроніцький, кас.; К. Сідзінський, секр.

РОМ, Н. Й. — Б-во св. Михаїла Відд. 121, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 2-ій по пол., в залі УНДому, 218 Canal St. Проситься всіх членів прибути на річні збори та вислухати звітів контр. комісії і урядників. Буде вибір нового уряду на рік 1957 і багато інших справ для добра нашої організації. Довгуючих членів напоминається, щоб вирівняли свої залеглі вкладки, щоб не переносити довгу на новий рік. — Д. Іванців предс.; В. Чуйко, кас.; О. Гадз, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу, 15. грудня, о год. 7-ій веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо усіх членів явитися на зборах, бо будуть річні звіти і вибір управи на рік 1957. — Управа.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 142, відбудуться в суботу, 15-го грудня, о год. 7:30 веч., в залі УНДому 212-214 Фултон вул. Всі члени обов'язково мають явитися, вислухати звітів урядників і контр. комісії, вибрати урядників на 1957 рік та уложити програму на розвиток і добро УНС і В-ва в передконвенційнім році. Проситься всіх членів вирівняти всі довги до каси братства, та вписати своїх жінок, дітей і приятелів а одержать відповідну нагороду. — Е. Поливчак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Річні збори Т-ва Запорозька Січ, Відділ 371, відбудуться в п'ятницю, 14-го грудня, о год. 8-ій веч., в Січовій Залі, 506 — 18th Ave. На зборах відбудеться справоздання урядників, як також вибір уряду на наступний рік. Кожний член повинен бути на зборах. Рівно ж прохається довгуючих, щоб вирівняли свої вкладки цього місяця. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Б-ва св. о. Николая Відд. 106 відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 12-ій вполудне, в Домі Відділів УНСоюзу, 843 N. Western Ave. Просимо усіх членів і члениць прийти і вирівняти свої вкладки. Суспендовані члени якщо вирівняють довги будуть приняті наново. Цей місяць останній в тім році, тому обов'язком кожного члена, щоби усі вкладки і залеглости були заплачені в тім році. — Г. Дацьків, фін. секр.; М. Попіль, кас.;

БОФАЛО, Н. Й. — Б-во св. о. Николая Відд. 127 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня в церковній залі при Філмор і Онейда вул., зараз по співаній Службі Божій. Буде вибір управи на 1957 рік. Проситься членство взяти в зборах чисельну участь. Крім того урядники полагоджують справи кожної неділі від год. 11:30 до 1-ої. Проситься вирівняти свої вкладки, щоб не наразитися на суспенду, члени якщо заплатять довг, будуть прийняті наново. Просимо зголошувати своїх дітей і знайомих до Відділу і УНС. — І. Була, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Б-во св. о. Николая Відд. 13, повідомляє всіх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 2-ій по пол., в залі Укр. Гор. Клюбу, 402 — 25 St. Буде вибір уряду на рік 1957 тому обов'язком кожного члена прибути на збори. Хто не буде присутній, щоб опісля не нарікав. — А. Урбан, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Управа Б-ва св. І. Хрестителя Відд. 277, подає до відома членів, що місячні заг. збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 2-ій по пол., в домівці Укр. Пласту, яка міститься на горі в домівці Укр. Амер. Гор. Клюбу при 53 Вітморе стр. Збірка вкладок того ж дня на церковній залі по обох Сл. Божих. Управа просить членів вирівняти свої вкладки, хто з членів легковажить свої обов'язки, і не платить вкладок (и), на упімнення не відповідає, таких членів Управа з жалем мусить суспендувати. — Управа.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Т-во Т. Шевченка Відд. 73 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 1-ій по пол., в Buddy Hall, 36 Pocasset Ave. Буде справоздання контролі, як також справоздання уряду. Вибір уряду на слідуючий рік. Довгуючі члени повинні вирівняти вкладки, щоб не тягатись з ними на наступний рік. — Уряд.

ARNOLD, PA. — Annual Meeting of Branch 296 will be held on Sunday, Dec. 16, at 2:00 p. m., at the Ukrainian Citizens Club in Arnold. — W. E. Sopkin, Sec.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Б-ва св. Юрія, 239 Відд. відбудуться в суботу, 15. грудня, в домі У. А. Горожан, при 847 N. Franklin, від год. 5-ої до 7-ої вечором. З уваги на закінчення року просимо вплатити всі належні до Союзу вкладки. — Д-р В. Галан, М. Ковальчук.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ Відд. 342, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, о год. 2-ій по пол., в залі церковній. Проситься усіх членів як один явитись на зборах і сповнити свою належитість, так, щоб уряд міг замкнути рахунки за цілий рік. Члени, котрі несповнять свого обов'язку будуть суспендовані. — Г. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ПОНҐСТАВН, О. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 140, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, в церковній залі, 526 Вест Рейн Евеню, зараз по співаній Службі Божій, о год. 11:30. Буде звіт уряду і вибір нового уряду на 1957 рік. — В. і М. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.кас.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка Відд. 252 відбудуться в неділю, 16-го грудня, в 12-ій год. в пол., в залі при 2250 В. Кортез. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки, щоби не переносити на другий рік. — Когут, секр.

СТ. ЛУІС, МО. — Річні збори Т-ва Володимира Відд. 179 відбудуться в неділю, 16-го грудня, в У. Н. Домі під ч. 2838 Magnolia St., о год. 1-ій по пол. Просимо членів і членкинь як молодих так і старших прийти бодай раз на рік і вислухати справоздання за рік 1956. Членів, котрі присилають чеки як місячні вкладки, цего місяця грудня просимо прислати на час ще перед зборами між 13 і 14 так щоб касир міг задепонувати гроші до банку. Старайтесь привести зі собою нових членів до УНСоюзу, а нагорода за члена буде Ваша. Буде вибір нового уряду на 1957 рік. Неявившийся член підлягає карі після ухвали. По річних зборах буде забава для членів і членкинь. — М. Дмитришин, предс.; М. Кульчицький, кас.; М. Паращак, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Т-во „Згода", В. 20, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 1:30 по пол., в Укр. Хаті при Ґрейлінґ вул. Обов'язком кожного члена прийти, буде вибір нової управи на 1957 рік і важні справи до полагодження. — Дм. Вілик, предс.; Н. Триш, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 Відд. „Запорозької Січи", відбудуться в суботу, 15-го грудня, о год. 8-ій веч., в приміщенні при 33 Е. 7-ма вул. II. пов. Просимо всіх членів явитися на збори обов'язково. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Річні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького Відд. 137 відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі. Проситься о присутність всіх членів. Є важні справи. Буде звіт урядників і вибір уряду на 1957 рік. Довгуючих проситься вирівняти свої залеглі вкладки на зборах. — Г. Яворський, пр.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

МІННЕОПОЛІС, МІНН. — Т-во Запорозька Січ Відд. 385 повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, о год. 3:30 по пол., в церковній залі. Обов'язком кожного члена бути присутним. Буде вибір нового уряду на рік 1957, справоздання урядників. Члени, котрі ще не вписалися до відділу, повинні вписатися. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости. — П. Федорців, предс.; Р. Віндик, кас.; Д. Татарин, рек. секр.; Й. Ґреськів, фін. секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка Відд. 64 відбудуться в суботу, 15-го грудня, о год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо всіх прийти і вирівняти свої вкладки на цей рік. — І. Бурний, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бво св. о. Николая Відд. 175 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 1-ій по пол. Проситься усіх членів прибути на час. Буде вибір нової управи на 1957 рік, трох членів до управи Укр. Нар. Дому, двох делеґатів до Відд. УККА, та інші важні справи. — С. Пелих, предс.; І. В. Іванчук, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Б-во св. Кирила і Методія, Відд. 86, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, зараз по вел. Службі Божій, в шкільній авдиторії на Рівер вул. Кожний член обов'язково має явитись на зборах і вирівняти залеглі належитості. — Гр. Сайкевич, предс.; А. Тарас, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя Відд. 270, відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 2:30 по пол., в тимчасовім приміщенні У. Н. Дому при 433 Hoboken Ave. Проситься членів прибути на збори заплатити залеглі місячні вкладки до Б-ва до виповнення фінансових книжок для контролі. — Т. Гіль, предс.; М. Баран, фін. секр.-кас.; В. Бутковський, рек. секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Річні збори Б-ва св. о. Николая Відд. 5 відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 5-ій по пол., в залі укр. кат. Церкви Чесного Хреста, 37-09 — 31 Ave. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до рішення, які відносяться до всіх членів. Буде звіт уряду і контр. комісії і вибір нового уряду на 1957 рік. Тому проситься прибути. Пригадується довгуючим вирівняти свій довг. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 147, повідомляє всіх своїх членкинь і членів, що річні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, на залі парафіяльній, 803 Фронт вул., о год. 2-ій по пол. Обов'язком кожного члена прибути на річні збори, вислухати справоздання уряду і контр. комісії, як рівнож вибрати уряд на 1957 р. Є важна справа, неприсутні члени будуть карані після ухвали. Довгуючих членів проситься вирівняти вкладки, щоби оминути суспенди. — І. Зазворський, предс.; Г. Біленький, кас.; І. Федорак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Володимира, Відд. 105, повідомляє всіх своїх членів, що річні загальні збори відбудуться в неділю, 16-го грудня, о год. 3-ій по пол., в Домі Української Громади в Найставні при 20-49 — Rowan Street. В програмі дуже важні справи до вирішення, звіти урядників і вибір нової управи на 1957 рік. Просимо всіх членів піддержувати наше товариство і прибути на збори. — Ст. Слободян, предс.; В. Посполита, секр.

Посмертна Згадка

АННА ПІДУФАЛА, довголітня членка Б-ва св. Василія Відд. 161 в Ембридж, Па., померла по довгій недузі дня 4-го груня 1956 р. Походила з с. Чартеж, пов. Сянік, Галичина. Оставила у смутку чоловіка Антона, сина Івана і двох внуків. Похорон відбувся 7-го грудня, з катол. церкви св. Петра і Павла. — В. Їй П.!

А. Дзюла, секр.

ТАРЗАН, ч 3786. Смертельна зброя природи.

WARD SPOKE SOFTLY. "KOORA, SEE IF VOR IS AWAKE."

THE NATIVE CREPT CLOSER, THEN HEAVED THE DEER AT THE UGLY PLANT.

TARZAN WATCHED, AWESTRUCK. A THICK TENDRIL SUDDENLY WRAPPED AROUND THE DEER AND LIFTED IT TOWARD THE CENTRAL BODY. THE GREEN MONSTER WAS CARNIVEROUS! A MAN-EATING TREE!

Ворд тихо промовив: — Куро, поглянь, чи Вор прокинувся.

Тубілець підповз ближче, а тоді підніс оленя на огидну рослину.

Пройнятий жахом, Тарзан спостерігав, як грубий вус обвивався довкола оленя і підносив його до середини тіла.

Ця зелена потвора була м'ясожером! Дерево, що їсть людей!